

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
دوره ۱۳/ شماره ۳ (پیاپی ۵) // پائیز ۱۴۰۳
صفحه ۱۸۵ تا ۱۹۹

کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی و نقش کمیته حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی

ابوالفضل فرشاد

دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بناب، بناب، ایران
farshad6171@gmail.com

عسگر پاک مرام

دانشیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بناب، بناب، ایران (نویسنده مسئول)
pakmaram@bonabiau.ac.ir

جمال بحری ثالث

استادیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران
bahrisls.j@gmail.com

رسول عبدی

استادیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بناب، بناب، ایران
abdi_rasool@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۳۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۱۷

چکیده

تجدید ارائه صورتهای مالی در بازار سرمایه حاوی اطلاعات مهم برای سرمایه گذاران و فعالان بازار سرمایه می باشد اما بر خلاف اینکه تجدید ارائه صورتهای مالی نشان دهنده یک نقص در گذشته می باشد می تواند حاوی اطلاعات مفید در مورد شرکت باشد که باعث بهبود کیفیت صورتهای مالی گردد. وجود یا عدم وجود کیفیت فزاینده صورتهای مالی یکی از مباحثی می باشد که در تحقیقات فعلی نادیده گرفته شده است لذا در این تحقیق به بررسی نقش کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی و تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی پرداخته می شود نمونه آماری تحقیق حاضر شامل ۱۰۸ شرکت در بین سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۸ است. نتایج حاصل نشان داد که تجدید ارائه صورتهای مالی دارای کیفیت فزاینده می باشد و همچنین از بین ویژگی های کمیته حسابرسی (وجود یا عدم وجود کمیته حسابرسی، استقلال کمیته حسابرسی و تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی) بر کیفیت فزاینده صورتهای مالی تاثیر مثبت و معنی داری دارد. و همچنین عدم تقارن اطلاعاتی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی تاثیر معکوس و معنی داری دارد.

واژه های کلیدی: تجدید ارائه صورتهای مالی، تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی، کمیته حسابرسی، عدم تقارن اطلاعاتی، استقلال کمیته حسابرسی.

۱- مقدمه

منجر به هزینه بالاتر سرمایه می شود (صفری و همکاران، ۲۰۲۱). لذا انتظار می رود ویژگی های کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت های مالی تاثیرگذار باشد. از طرفی دیگر مدیران در شرایطی که عدم تقارن اطلاعات بالا می باشد تمایل دارد که تمامی اطلاعات مالی را در دسترس سرمایه گذاران قرار ندهد و به همین دلیل تمایل به ارائه تجدید ارائه با کیفیت نمی باشد لذا در تحقیق حاضر به دنبال پاسخ به این سوال است که نقش کمیته حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی در کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت های مالی چگونه می باشد؟

۲- مبانی نظری و ادبیات پژوهش

۲-۱- کیفیت فزاینده صورت های مالی

یکی از شاخص های حیاتی در مورد کیفیت گزارشگری مالی، تجدید ارائه صورت های مالی می باشد. تجدید ارائه صورت های مالی بیانگر پذیرش این امر می باشد که اطلاعاتی که قبلاً توسط شرکت ارائه شده است نادرست و غیر قابل اعتماد می باشد. در نتیجه اعتبار و اثربخشی فرآیند گزارشگری مالی را تضعیف می کند (آلمر و همکاران، ۲۰۰۸). تجدید ارائه صورت های مالی همچنین نشان می دهد که اشباهاتی که توسط سیستم کنترل های داخلی کشف نشده است توسط حسابرس شرکت نیز که اطلاعات شرکت را تایید کرده است کشف نشده است. بنابراین نشان دهنده کاستی های شدید در هر دو عملکرد کنترل های داخلی و خارجی می باشد (آسود و همکاران، ۲۰۰۶) در نتیجه تجدید ارائه صورت های مالی باعث عکس العمل منفی بازار و نشان دهنده مشکل عمده در بازار سرمایه می گردد (ویلسون، ۲۰۰۸). تجدید ارائه صورت های مالی علامتهای بدی را در مورد اعتبار گزارشگری مالی شرکتها به سرمایه گذاران و استفاده کنندگان از اطلاعات مالی ارسال می کند و باعث ایجاد خسارت به شهرت و اثرات منفی بر ارزیابی عملکرد شرکت میشود (اخیبگه و مودورا، ۲۰۰۸؛ گومیولا و بوکر، ۲۰۱۴؛ قاسم و همکاران، ۲۰۲۰).

همچنین مطالعات متعدد مانند (دیچوو و همکاران، ۱۹۹۶؛ پالمروس و همکاران، ۲۰۰۴؛ فیلس و همکاران، ۲۰۰۹ و نگویان و پوری، ۲۰۱۴) در مورد واکنش بازار به تجدید ارائه صورت های مالی نشان داده اند که سرمایه گذاران در بازار، تجدید ارائه صورت های مالی را به عنوان خبر بد تلقی می کنند زیرا بیشتر تجدید ارائه صورت های مالی مربوط به کنترل های داخلی ضعیف و

اطلاعات مالی با کیفیت بالا یکی از کلیدهای اساسی برای اطمینان از کارایی بازار در نظر گرفته شده است (ژیژانگ و همکاران، ۲۰۱۱). افشای چنین اطلاعاتی به کاربران کمک می کند منابع خود را به طور موثر در بازار سرمایه تخصیص دهند. بنابراین، صورت های مالی به عنوان منبع اصلی اطلاعات به عنصری برجسته در افشای اطلاعات شرکت تبدیل می شوند. سهامداران غالباً برای پیش بینی چشم انداز شرکت، ارزیابی ارزش بازار آن و تصمیم گیری استراتژیک به اطلاعات ارائه شده در صورت های مالی اعتماد می کنند (مائو، ۲۰۱۸)؛ با این حال، اطلاعات صورت های مالی همیشه پیروی از خصوصیات کیفی اطلاعات مالی مربوطه، به ویژه از جنبه به موقع نبوده است. عوامل مختلفی ممکن است در این مسئله نقش داشته باشد، از جمله خطاهای برآورد حسابداری. اشتباهات در برآورد حسابداری ممکن است منجر به کیفیت پایین اطلاعات شود، که متعاقباً شرکت را مجبور می کند صورت مالی خود را تجدید ارائه کند. تجدید ارائه صورت های مالی معمولاً توسط سرمایه گذاران به عنوان سیگنالهای منفی تلقی می شود زیرا تجدید ارائه صورت های مالی ممکن است نشان دهنده تحریف، عدم اطمینان و کیفیت نسبتاً پایین اطلاعات مالی اولیه باشد. این علت می تواند منجر به کاهش قابل توجه بازده سهام شرکت شود و ارزش آن کاهش می یابد (مائو، ۲۰۱۸؛ پرتامی، ۲۰۱۶). در بسیاری از موارد شرکتها و مدیران به دلیل عوامل مختلف مانند اجبار حسابرس، تغییر مدیریت و یا غیره اقدام به تجدید ارائه صورت های مالی می کنند. از طرفی دیگر در بسیاری از تحقیقات به تاثیرگذاری عوامل مختلف بر تجدید ارائه و یا عدم تجدید ارائه صورت های مالی پرداخته شده است اما تاکنون به بررسی کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت های مالی پرداخته نشده است که تحقیق حاضر به دنبال این است که با بررسی کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت های مالی بتواند این کمبود را در تحقیقات حاضر بر طرف نماید. از طرف دیگر در سالهای اخیر، کمیته های حسابرسی، به عنوان یکی از اصلی ترین مولفه های حاکمیت شرکتی، مورد توجه بسیاری از تحلیلگران و محققان بازار سرمایه قرار گرفته اند. وظیفه اصلی کمیته حسابرسی نظارت بر رویه های گزارشگری مالی برای اطمینان از عملکرد مدیران است. گزارشگری مالی فرصت طلبانه پیامدهای نامطلوبی در بازار سرمایه دارد و عدم تقارن اطلاعاتی را افزایش می دهد که متعاقباً

5- Palmrose Z. V., V. J. Richardson, and S. Scholz
6- Files, R., E. P. Swanson, and S. Tse.
7- Nguyen, D, Puri, T. N

1 Zhizhongat all
2 Mao
3 Pertami
4- Dechow, P. M, Sloan R. G, Sweeney A. P

در حل تعارضات احتمالی بین مدیران و حساب‌برسان خارجی داشته باشد، زیرا گاهی اوقات این دو گروه ممکن است در مورد استفاده از استانداردهای حسابداری اختلاف نظر داشته باشند (کلاین، ۲۰۰۲). بنابراین، کمیته حسابرسی می‌تواند به تعادل نظرات مختلف بین مدیریت و حساب‌برسان خارجی کمک کند، که در نهایت منجر به تولید گزارش‌های مالی با کیفیت بالاتر می‌شود. لذا انتظار می‌رود که تخصص مالی و استقلال اعضای کمیته حسابرسی، اثربخشی آن را افزایش داده و خطر سوء استفاده مهم در صورت‌های مالی را کاهش دهد، که به نوبه خود منجر به بهبود کیفیت تجدید ارائه گزارشگری مالی شرکت‌ها می‌شود (صفری و همکاران، ۲۰۲۱).

۳-۲- ارتباط نظری بین عدم تقارن اطلاعات و کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت‌های مالی

اطلاعات حسابداری در بازارهای مالی به عنوان مبنایی برای تصمیمات تخصیص سرمایه مورد استفاده قرار می‌گیرد. در نتیجه، آثار و پیامدهای کیفیت اطلاعات حسابداری، مورد توجه سرمایه‌گذاران، مدیران، قانونگذاران و تدوین‌کنندگان استانداردها است. باتاچاریا و ونکترامن (۲۰۰۹) بیان داشتند که یکی از شروط رقابت کامل، شفافیت اطلاعاتی است و فقدان آن باعث پیدایش رانت می‌گردد و بالعکس شفافیت اطلاعات موجب بهبود تقارن اطلاعات می‌شود. لذا می‌توان بیان داشت که کیفیت سود به طور نامتناسبی بر عدم تقارن اطلاعات شرکت‌های دارای محیط اطلاعات ضعیف تأثیری می‌گذارد. بهاتاچاریا و ونکترامن (۲۰۰۹)، دریافتند که یک پیامد مشخص و واضح کیفیت ضعیف سود، افزایش عدم تقارن اطلاعاتی در بازارهای مالی است. از طرفی دیگر یرت و همکاران (۲۰۱۷) بیان داشتند که چنانچه اطلاعات به موقع باشد، سودمندی اطلاعات مالی تقویت می‌گردد. بعلاوه، طی دوره‌های زمانی پیرامون اعلام سود، کیفیت ضعیف سود، عدم تقارن اطلاعاتی را تشدید می‌نمود، که نشان می‌داد کیفیت ضعیف سود، زمینه‌ای را برای رانت اطلاعاتی بالاتر برای معامله‌گران مطلع، ماهر و خیره فراهم می‌کند. از طرفی دیگر زمانی که عدم تقارن اطلاعات در شرکت‌ها بالا می‌باشد مدیران انگیزه لازم به کاهش این عدم تقارن اطلاعاتی ندارند چون خود ایجاد کننده آن بوده اند لذا انتظار می‌رود

دستکاری درآمد می‌باشند. شواهد تجربی کافی در مورد عواقب نامطلوب گزارشدهی مالی نادرست وجود دارد. مطالعات پیشین به طور مداوم واکنش‌های منفی بازار نسبت به تجدید ارائه صورت‌های مالی را نشان می‌دهد (هانگو همکاران، ۲۰۱۹). از طرفی دیگر همچنین مطالعات (ریچاردسون و همکاران، ۲۰۰۲؛ آبوت و همکاران، ۲۰۰۴؛ هریب و جنکینس، ۲۰۰۴؛ کینی و همکاران، ۲۰۰۴؛ بلنکلی و همکاران، ۲۰۱۲؛ فرانسیس و همکاران، ۲۰۱۳) از تجدید ارائه صورت‌های مالی به عنوان معیار کیفیت سود پایین سود یا مدیریت سود استفاده کردند و از طرفی دیگر برخی از مطالعات به مبهم بودن تجدید ارائه صورت‌های مالی اشاره داشتند، به عنوان مثال میرز و همکاران (۲۰۱۳) به این نتیجه رسیدند که اگرچه پس از قانون ساربنز اکسلی، شرکتها ملزم به ارائه تجدید ارائه صورت‌های مالی شدند ولی برخی از شرکتها با ارائه اطلاعات مبهم باعث گمراهی بازار می‌شوند. از طرفی دیگر برخی مطالعات (دیچو و همکاران، ۱۹۹۶؛ اندرسون و لامباردی، ۲۰۰۰؛ اندرسون و یوهان، ۲۰۰۲؛ پالمروس و شوالز، ۲۰۰۴؛ رومانوس، ۲۰۱۹) نشان دادند که بازار نسبت به تجدید ارائه صورت‌های مالی عکس العمل معکوسی دارد. اما برخی از مطالعات نشان دادند که تجدید ارائه صورت‌های مالی حاوی اطلاعاتی می‌باشد. از طرفی بر اساس مطالعات قبلی کمیته حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی از معیارهای تعیین‌کننده در وجود کیفیت فزاینده صورت‌های مالی تجدید ارائه شده می‌باشد که در زیر به بیان مبانی نظری آنها پرداخته می‌شود:

۲-۲- ارتباط نظری بین کمیته حسابرسی و کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت‌های مالی

تأثیر کمیته حسابرسی شرکتی در نظارت بر روند گزارشگری مالی تا حد زیادی به استقلال اعضای کمیته حسابرسی (کوسندی و همکاران، ۲۰۱۶) و تخصص اعضای کمیته حسابرسی بستگی دارد (دلوال و همکاران، ۲۰۱۰). نقش اصلی کمیته حسابرسی نظارت بر رویه‌های گزارشگری مالی شرکت‌ها، از جمله یکپارچگی صورت‌های مالی، اثربخشی کنترل‌های داخلی و نظارت بر حساب‌برسان داخلی و خارجی است (لیائو و هسو، ۲۰۱۳). علاوه بر این، کمیته حسابرسی می‌تواند نقشی اساسی

7-Francis et al

8-Dechow, Sloan, & Sweeney

9-Anderson, Lombardi Yohn

10-Anderson & Yohn

11-Palmrose & Scholz

12-Romanus

13-Kusandi, Y., Leong, K.S., Themin, S. and Wang, J

1-Wei Solomon Huang Dr. , Zhi-Yuan Andy Feng Dr. Angie

Abdel Zaher Dr

2-Richardson, Tuna, & Wu

3-Abbott, Parker, & Peters

4-Hribar & Jenkins,

5-Kinney, Palmrose, & Scholz

6-Blankley, Hurtt, & MacGregor

زمانی که عدم تقارن اطلاعاتی بالا باشد کیفیت تجدید ارائه صورتهای مالی پایین باشد.

۴-۲- پیشینه تحقیق

۴-۲-۱- پیشینه پژوهشهای داخلی

لاری دشت بیاض و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیقی به بررسی تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی بر به موقع بودن گزارش حسابرس و تجدید ارائه صورتهای مالی پرداختند و نشان دادند که تجربه مرتبط و جنسیت اعضای کمیته حسابرسی بر به موقع بودن گزارش حسابرس در سال جاری تاثیر دارند و اندازه کمیته حسابرسی، تخصص مالی و استقلال اعضای کمیته بر به موقع بودن گزارش حسابرس در سال جاری اثر ندارند. همچنین نشان دادند که بین اندازه کمیته حسابرسی، تخصص مالی و جنسیت اعضای کمیته و تجدید ارائه صورتهای مالی ارتباط وجود دارد و تجربه مرتبط و استقلال اعضای کمیته حسابرسی بر تجدید ارائه صورتهای مالی اثر ندارند. کوکبی و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی به بررسی تاثیر کارایی عملکرد حسابرسی داخلی و کمیته حسابرسی بر تجدید ارائه صورتهای مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج نشان داد که کارایی عملکرد حسابرسی داخلی و کمیته حسابرسی بر تجدید ارائه صورتهای مالی شرکت ها تاثیر معکوس دارد. خواجوی و قدیریان آرانی (۱۳۹۳) به بررسی تجربی کیفیت سود شرکتهای تجدید ارائه کننده صورتهای مالی پرداخت. نتایج این پژوهش نشان می دهد که گر چه کیفیت سود گزارش شده اولیه شرکتهای تجدید ارائه کننده صورتهای مالی به گونه معناداری پایین تر از کیفیت سود شرکتهایی است که صورتهای مالی خود را تجدید ارائه نکرده اند؛ اما بین کیفیت سود تجدید ارائه شده شرکتهای تجدید ارائه کننده صورتهای مالی و کیفیت سود شرکتهایی که صورتهای مالی خود را تجدید ارائه نکرده اند تفاوت معناداری وجود ندارد. همچنین در سطح شرکتهای تجدید ارائه کننده صورتهای مالی، کیفیت سود تجدید ارائه شده به طور معناداری بالاتر از کیفیت سود گزارش شده اولیه است. اخگر و علیخانی (۱۳۹۳) در تحقیقی با عنوان بررسی تاثیر تجدید ارائه بر ریسک اطلاعاتی، نشان دادند که تجدید ارائه صورتهای مالی با ریسک اختیاری رابطه دارد. آقایی و همکاران (۱۳۹۲) کیفیت اقلام تعهدی شرکتهای تجدید ارائه کننده طی سالهای ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار دادند. معیار کیفیت سود در این پژوهش، کیفیت اقلام تعهدی مبتنی بر مدل دیچو و دچو (۲۰۰۲) است. یافته های

پژوهش نشان داد که کیفیت سود (اقلام تعهدی) به طور معناداری از دوره تحریف تا دوره بعد از اطلاعیه تجدید ارائه افزایش یافته است. ساعی و همکاران (۱۳۹۲) فراوانی و اهمیت تجدید ارائه صورتهای مالی را مورد بررسی قرار دادند. در این پژوهش با استفاده از اطلاعات مالی ۲۲۹ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سالهای ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷، مشخص گردید، بیشترین فراوانی تجدید ارائهها مربوط به بدهیها؛ صنعت خودرو و قطعات، و سال ۱۳۸۴ است. یافته های پژوهش نیز نشان می دهد که نسبت توزیع فراوانی تجدید ارائهها، در سالها، و صنایع مختلف، معنی دار است. علاوه بر آن، با بررسی اختلاف میانگینها، معنی داری تفاوت ارقام اولیه و تجدید ارائه شده به تأیید رسید. رحمانی و تومرایی (۱۳۹۱) ارتباط تجدید ارائه صورتهای مالی و قیمت گذاری ریسک اطلاعاتی را بررسی کردند. دوره بررسی این پژوهش سالهای ۱۳۸۴ الی ۱۳۸۹ و شامل ۱۴۴ شرکت است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که بعد از تجدید ارائه صورتهای مالی، ریسک اطلاعاتی اختیاری افزایش می یابد و همچنین تجدید ارائه حسابهای اصلی در مقایسه با حسابهای غیر اصلی باعث افزایش بیشتر در ریسک اطلاعاتی ذاتی می شود، اما با افزایش ریسک اطلاعاتی اختیاری همراه نیست. همچنین، شرکتهایی که بیشتر از یک بار تجدید ارائه داشته اند نسبت به شرکتهایی که فقط یک بار تجدید ارائه داشته اند، افزایش ریسک اطلاعاتی ذاتی را تجربه می کنند. ثقفی و همکاران (۱۳۹۰) به بررسی کاهش بلندمدت محتوای اطلاعاتی سود متعاقب تجدید ارائه صورتهای مالی پرداختند. در این پژوهش ۱۸۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی سالهای ۱۳۷۸ الی ۱۳۸۷ مورد آزمون قرار گرفتند. آنها یافتند که متعاقب تجدید ارائه صورتهای مالی، کاهش بلندمدت در محتوای اطلاعاتی سود رخ داده است. شریعت پناهی و کاظمی (۱۳۸۹) تأثیر تجدید ارائه صورتهای مالی بر محتوای اطلاعاتی سود را مورد بررسی قرار دادند. آنها تعداد ۱۸۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را طی سالهای ۱۳۷۸ الی ۱۳۸۶ مورد آزمون قرار دادند. نتایج حاکی از آن است که تجدید ارائه صورتهای مالی موجب کاهش محتوای اطلاعاتی سود می شود.

۴-۲-۲- پیشینه پژوهشهای خارجی

در بین تحقیقات خارجی نیز سامبوگا و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیق به بررسی رابطه بین مکانیزم های داخلی و خارجی حسابرسی بر زمان تجدید ارائه صورتهای مالی پرداختند کیفیت

کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت‌های مالی فرضیه های پژوهش به شرح زیر تدوین می گردد:

فرضیه ۱: تجدید ارائه صورت‌های مالی دارای کیفیت فزاینده می باشد.

فرضیه ۲: کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت‌های مالی تاثیرگذار می باشد.

فرضیه ۱-۲: وجود یا عدم وجود کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت‌های مالی تاثیرگذار می باشد.

فرضیه ۲-۲: استقلال کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت‌های مالی تاثیرگذار می باشد.

فرضیه ۲-۳: تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت‌های مالی تاثیرگذار می باشد.

فرضیه ۲-۴: تخصص مالی رئیس کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت‌های مالی تاثیرگذار می باشد.

فرضیه ۳: عدم تقارن اطلاعاتی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورت‌های مالی تاثیرگذار می باشد.

۴- روش پژوهش

۴-۱- داده ها و نمونه پژوهش

به منظور تعیین جامعه آماری در پژوهش حاضر از روش هدفمند (غربالگری و حذف سیستماتیک) استفاده شده است که در مجموع تعداد ۱۰۸ شرکت فعال در بورس و اوراق بهادار تهران بعنوان جامعه آماری در پژوهش حاضر انتخاب شدند. به منظور بهبود کیفیت تحلیل های اقتصاد سنجی از تمام این شرکتها بعنوان نمونه پژوهش استفاده شده است. به منظور گردآوری داده هادر راستای اندازه گیری متغیرهای پژوهش، مجموعه صورت‌های مالی شرکت‌های منتخب (۱۰۸ شرکت در طی ۷سال) از پایگاه اینترنتی سازمان بورس و اوراق بهادار تهران (SEO) و سامانه کدال (Codal) استخراج شده است. شرایط زیر برای انتخاب نمونه آماری قرار داده شده و شرایط یاد شده عبارتند از:

حسابرسی، تأخیر گزارش حسابرسی و ویژگی های کمیته حسابرسی از نظر آماری نسبت به مدت زمان تنظیم مجدد مالی قابل توجه است. مشخصه کمیته حسابرسی و تأخیر گزارش حسابرسی، مدت زمان تجدید ارائه را کاهش می دهد، در حالی که کیفیت حسابرسی، مدت زمان تجدید ارائه را افزایش می دهد. تادکراوت و دیگران (۲۰۱۱) در تحقیقی به بررسی تاثیر تجدید ارائه صورت‌های مالی بر دیدگاه سرمایه گذاران پرداختند نتایج تحقیق ایشان نشان داد که تجدید ارائه صحت باورهای سرمایه گذاران درباره اطلاعات را کاهش می دهد؛ زیرا این ریسک وجود دارد که باورهای قبلی مبتنی بر اطلاعات مالی باشد که معتبر نیستند. کراوت و شولین ۱ (۲۰۱۰) در تحقیقی به بررسی تاثیر تجدید ارائه صورت‌های مالی بر ریسک اطلاعات پرداختند نتایج تحقیق ایشان نشان داد که پس از تجدید ارائه، هزینه ریسک اطلاعات اختیاری افزایش می یابد که این امر منجر به افزایش هزینه مورد انتظار سرمایه گذاران می شود. آگراوالوچادها (۲۰۰۵) دریافتند که وجود مدیران مستقلی که با حسابداری یا امور مالی آشنایی دارند در هیئت مدیره یا کمیته حسابرسی، رابطه منفی با احتمال تجدید ارائه صورت‌های مالی دارد. گریفین (۲۰۰۲) در تحقیقی با عنوان پاسخ تحلیل گران مالی نسبت به تجدید ارائه صورت‌های مالی و افشای درست آن به این نتیجه دست پیدا کردند که تعداد تحلیل گرانی که علاقه مند وضعیت شرکت هستند، پس از اعلان تجدید ارائه صورت‌های مالی و افزایش غیرعادی عدم تقارن اطلاعاتی بین گروه‌های دارای اطلاعات نهانی (درون شرکتی) و سایر استفاده کنندگان از صورت‌های مالی شرکتها، قبل اعلان تجدید ارائه صورت‌های مالی کاهش می یابد.

۳- تدوین فرضیه های پژوهش

با توجه به استدلال ویژه پژوهش حاضر و همچنین با توجه به ارتباط نظری میان کمیته حسابرسی و عدم تقارن اطلاعات با

جدول (۱): شیوه انتخاب نمونه آماری پژوهش

تعداد شرکت	شرح
۴۷۲	تعداد کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۹۸
۳۹	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی ۹۸-۹۰ در بورس فعال نبوده اند
۱۳۸	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی ۹۸-۹۰ سال مالی آن منتهی به پایان اسفند نمی باشد
۸۷	تعداد شرکت‌هایی که در گروه صنعت بانکی و مؤسسات مالی، سرمایه گذاری و هلدینگ بوده اند
۷۲	تعداد شرکت‌هایی که سهام آنها در قلمرو زمانی ۹۸-۹۰ بیش از ۶ ماه معامله نشده است
۲۸	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی ۹۸-۹۰ اطلاعات مورد نظر آنها در دسترس نمی باشد
۳۶۴	تعداد کل شرکت‌های حذف شده
۱۰۸	تعداد شرکت‌های نمونه

با توجه به جدول شماره (۱) پس از اعمال حذف سیستماتیک تعداد ۱۰۸ شرکت به عنوان شرکت نمونه انتخاب گردید.

۴-۲- مدل پژوهش

جهت آزمون فرضیه های تحقیق از مدل آماری زیر استفاده می شود.

$$\text{restatement}_{i,t} = \alpha_1 \frac{\Delta ca}{A_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta lc_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \alpha_3 \frac{\Delta pp_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \alpha_3 \frac{\Delta Rev_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta DNA_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t}$$

مدل آماری جهت آزمون فرضیه ۲

$$RIQ_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 C_{G_{i,t}} + \alpha_2 size_{i,t} + \alpha_3 ROA_{i,t} + \alpha_4 mtb_{i,t} + \alpha_5 Roa_{i,t} + \alpha_4 sels_{growth_{i,t}} + \alpha_4 vol_{i,t} + \alpha_4 cfo_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

مدل آماری جهت آزمون فرضیه ۱-۲

$$RIQ_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 Audit_{quality_{i,t}} + \alpha_2 size_{i,t} + \alpha_3 ROA_{i,t} + \alpha_4 mtb_{i,t} + \alpha_5 Roa_{i,t} + \alpha_4 sels_{growth_{i,t}} + \alpha_4 vol_{i,t} + \alpha_4 cfo_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

مدل آماری جهت آزمون فرضیه ۲-۲

$$RIQ_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 B\_CH_{i,t} + \alpha_2 size_{i,t} + \alpha_2 size_{i,t} + \alpha_3 ROA_{i,t} + \alpha_4 mtb_{i,t} + \alpha_5 Roa_{i,t} + \alpha_4 sels\_growth_{i,t} + \alpha_4 vol_{i,t} + \alpha_4 cfo_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

مدل آماری جهت آزمون فرضیه ۳-۲

$$RIQ_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 Audit\_commitee_{i,t} + \alpha_2 size_{i,t} + \alpha_3 ROA_{i,t} + \alpha_4 mtb_{i,t} + \alpha_5 Roa_{i,t} + \alpha_4 sels\_growth_{i,t} + \alpha_4 vol_{i,t} + \alpha_4 cfo_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

که در معادله های فوق:

$R_{i,t}$: بازده سهام

RIQ : کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی

$Audit\_commitee_{i,t}$: کمیته حسابرسی

$size_{i,t}$: اندازه شرکت

$lev_{i,t}$: اهرم مالی

$ROA_{i,t}$: بازده داراییها

$MTB_{i,t}$: نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری

۴-۳- کیفیت تجدید ارائه صورتهای مالی

بسیاری از محققان مانند (عبدالله و همکاران، ۲۰۱۰؛ وان ماسلیز، ۲۰۱۸) بیان داشته اند که افزایش ناگهانی تجدید ارائه صورتهای مالی در چند سال اخیر موجب از دست دادن اعتماد عمومی به شرکت های بزرگ و حسابسان در سراسر جهان گردیده است. از طرفی دیگر همانگونه که عبدالله و همکاران (۲۰۱۰)، موضوع اصلاحیه های مالی همچنان اجتناب ناپذیر می

باشد و تعدادی از اصلاحیه ها همچنان ادامه دارد در سال های اخیر از جمله این موارد می تواند به بیش نمایی شرکت تسکو پلاس در درآمد سال ۲۰۱۴ اشاره کرد که مجبور به تجدید ارائه صورتهای مالی و ارائه زیان ۲۵۰ میلیون پوندی گردید. لذا اعتماد سرمایه گذاران از اطلاعات سالهای بعد نیز کاسته می شود حال سوال که سرمایه گذاران می پرسند این است که آیا شرکت ها با تجدید ارائه صورتهای مالی کلیه اشتباهات سالهای قبل را افشا کرده و قابل اطمینان هستند یا نه؟ لذا تحقیق حاضر به دنبال ارائه روشی برای بررسی کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی می باشد که با استفاده از آن سرمایه گذاران از کیفیت تجدید ارائه صورتهای مالی اطمینان حاصل نمایند. در این تحقیق از میزان تاثیر پذیری میزان تجدید ارائه صورتهای مالی در کاهش یا افزایش اقلام تعهدی غیر اختیاری استفاده شده است بدین معنی که تجدید ارائه صورتهای مالی به چه میزان اقلامی که مدیریت جهت دستکاری و مدیریت سود استفاده کرده است را کاهش داده است. آیا مبلغ تجدید ارائه حاوی تمامی اقلامی می باشد که باید تجدید ارائه می گردید و یا اقلام دیگری هم وجود دارد. مدل زیر بر این فرض بنا شده است که مبالغ تجدید ارائه صورتهای مالی صرف تغییر در داراییهای جاری و بلند مدت و بدهی های جاری و بلند مدت می شود و بخش دیگر بر اقلام تعهدی غیر اختیاری تاثیر گذار می باشد:

$$\text{acroual}_{res} = \alpha_1 \frac{CFO_t}{A_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{CFO_{rest}}{A_{i,t-1}} + \alpha_3 \frac{CFO_{t+1}}{A_{i,t-1}} + \alpha_3 \frac{\Delta Sales_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t}$$

در مدل فوق:

Δca = تغییرات اعمال شده در داراییهای جاری از طریق تجدید ارائه صورتهای مالی (داراییهای تجدید ارائه شده سال منهای داراییهای جاری سال T)

$\Delta lc_{i,t}$ = تغییرات اعمال شده در داراییهای بلند مدت از طریق تجدید ارائه صورتهای مالی (داراییهای بلند مدت تجدید ارائه شده سال)

$\Delta pp_{i,t}$ = تغییرات اعمال شده در اموال ماشین آلات و تجهیزات از طریق تجدید ارائه صورتهای مالی (اموال ماشین آلات و تجهیزات تجدید ارائه شده سال منهای اموال ماشین آلات و تجهیزات سال T).

$\Delta Rev_{i,t}$ = تغییرات اعمال شده در درآمد از طریق تجدید ارائه صورتهای مالی (درآمد تجدید ارائه شده سال منهای درآمد سال T).

که در مدل فوق جهت اندازه گیری $acroual_{res}$ از معیارهای ترازنامه ای استفاده خواهد شد.

$$acroual_{res} = (\Delta CA - \Delta Cash) - (\Delta CL - \Delta STD)$$

که در مدل فوق از تغییرات سال جاری نسبت به صورتهای مالی تجدید ارائه شده استفاده شده است.

۴-۴-۴- کمیته حسابرسی

جهت اندازه گیری کمیته حسابرسی از ۴ معیار مهم که در بیشتر تحقیقات انجام شده از آنها استفاده شده است استفاده می گردد که به شرح زیر می باشد:

۴-۴-۱- وجود یا عدم وجود کمیته حسابرسی

شرکتهای که دارای کمیته حسابرسی هستند با عدد یک مشخص می شوند و شرکتهایی که فاقد کمیته حسابرسی هستند، صفر در نظر گرفته می شوند. از لحاظ نظری انتظار بر این است که در شرکتهای دارای کمیته حسابرسی، مدیریت سود و دستکاری در اطلاعات اتفاق نیافتد، از اینرو تاثیر مثبت کمیته های حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی متصور می باشد.

۴-۴-۲- استقلال کمیته حسابرسی

استقلال اعضای کمیته حسابرسی می تواند در انجام اثر بخش وظایف کمیته حسابرسی موثر باشد. انتظار می رود کمیته حسابرسی تشکیل شده با نسبت بالاتری از اعضای مستقل، تاثیر مستقیم بر کیفیت گزارشگری مالی و مدیریت سود داشته باشد. در این تحقیق برای اندازه گیری این متغیر، از نسبت اعضای مستقل (خارج از مجموعه های گروه) به کل اعضای کمیته حسابرسی محاسبه می شود. از لحاظ نظری انتظار بر این است که در شرکتهای دارای کمیته حسابرسی که اعضای آن از استقلال بالاتر برخوردارند، نظارت بر تجدید ارائه صورتهای مالی بیشتر باشد، از این رو تاثیر مثبت استقلال کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی متصور می باشد.

۴-۴-۳- تخصص مالی کمیته حسابرسی

در این تحقیق برای اندازه گیری این متغیر، از نسبت اعضای دارای مدارک حرفه ای از قبیل عضویت در جامعه حسابداران رسمی ایران و انجمن حسابرسان داخلی و انجمن های حرفه ای بین المللی به کل اعضای کمیته حسابرسی محاسبه می شود. همانند استقلال اعضای کمیته حسابرسی، داشتن تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بدلیل آشنایی آنها با وظایف حسابرسی

و نیز فرایندهای گزارشگری مالی می تواند در انجام اثر بخش وظایف کمیته حسابرسی در خصوص کیفیت گزارشگری و مدیریت سود موثر باشد. انتظار می رود تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی با اعمال کنترل داخلی بیشتر و افزایش کیفیت اقلام تعهدی توسط اعضا و در راستای حفاظت از سرمایه شهرت خود تاثیر مستقیم بر کیفیت تجدید ارائه صورتهای مالی داشته باشد.

۴-۴-۴- تخصص مالی رئیس کمیته حسابرسی

رفتار این متغیر همانند داشتن تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی پیش بینی می شود. در این تحقیق برای اندازه گیری این متغیر، چنانچه رئیس کمیته حسابرسی از اعضای دارای مدارک حرفه ای از قبیل عضویت در جامعه حسابداران رسمی ایران و انجمن حسابرسان داخلی و انجمن های حرفه ای بین المللی باشد عدد ۱ در غیر اینصورت ۰ در نظر گرفته می شود.

۴-۵- عدم تقارن اطلاعاتی

عدم تقارن اطلاعاتی به حالتی اطلاق می گردد که یکی از طرفین مبادله کننده کمتر از طرف دیگر در مورد کالا یا وضعیت بازار، اطلاعات داشته باشد. در صورتی که انتقال اطلاعات به صورت نابرابر و نامتقارن، بین افراد صورت می گیرد، می تواند نتایج متفاوتی را نسبت به یک موضوع واحد سبب شود که این امر بیانگر وجود عدم تقارن اطلاعاتی ما بین سرمایه گذاران می باشد. نحوه اندازه گیری عدم تقارن اطلاعاتی در این پژوهش به صورت زیر است:

$$SPERAD_{it} = \frac{1}{K} \sum_{j=1}^k \frac{(AP_{i,j} - BP_{i,j}) * 100}{\left(\frac{AP_{i,j} + BP_{i,j}}{2}\right)}$$

که در آن؛

SPREAD: دامنه قیمت پیشنهادی خرید و فروش نسبی سهام

شرکت i در سال t

t : سال مورد بررسی

i : شرکت مورد بررسی

$AP_{i,j}$: میانگین قیمت پیشنهادی فروش سهام شرکت i در روز

معاملاتی j

$BP_{i,j}$: میانگین قیمت پیشنهادی خرید سهام شرکت i در روز

معاملاتی j

k = تعداد روزهای معاملات سهام در سال است.

۴-۶- متغیرهای کنترلی و دلایل انتخاب آنها

پژوهشهای قبلی انجام شده در مورد تجدید ارائه صورتهای مالی مانند سامیوگا و همکاران (۲۰۲۱) غیره نشان داده اند که میزان کیفیت تجدید ارائه صورتهای مالی شرکتها تحت تاثیر عوامل مختلفی مانند: اندازه شرکت، نرخ بازده داراییها، اهرم مالی، سن شرکت، و غیره قرار می گیرد. به همین دلیل در پژوهش حاضر متغیرهای فوق در راستای برآورد مدل اصلی پژوهش مورد کنترل قرار گرفته اند. علاوه بر موارد فوق در مدل اصلی پژوهش به پیروی از فاما و فرنچ (۱۹۹۷)، اثرات صنعت و سال نیز بصورت متغیرهای ساختگی مورد کنترل قرار گرفته اند.

۵- یافته‌های پژوهش

۵-۱- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

خلاصه وضعیت آمار توصیفی خلاصه وضعیت آمار توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق پس از غربالگری و حذف داده‌های پرت^۱ به کمک نرم افزار اسپس اس اس^۲ در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول (۲): نتایج تجزیه و تحلیل توصیفی داده های تحقیق

متغیر	تعداد نمونه	مینیمم	ماکزیمم	میانگین	انحراف معیار
کیفیت فزآینده تجدید ارائه صورتهای مالی	756	-0.62	1.11	0.0000	1.8082
تخصیص مالی کمیته حسابرسی	361	0.000	1.000	0.308	0.3653
استقلال کمیته حسابرسی	361	0.000	1.000	0.691	0.1736
اندازه شرکت	756	11.04	20.18	14.632	1.482
بازده داراییها	756	-0.72	0.63	0.125	0.158
اهرم مالی	756	0.09	2.63	0.584	0.267
سن شرکت	756	2.71	4.20	3.700	0.316
نسبت ارزش بازار به دفتری حقوق صاحبان سهام	756	0.09	9.89	3.180	2.478

جدول (۳): جدول فراوانی متغیر کمیته حسابرسی

توزیع فراوانی	فراوانی		درصد	
	یک	صفر	یک	صفر
وجود یا عدم وجود کمیته حسابرسی	369	279	56.9	43.1
تخصیص مالی رئیس کمیته	54	307	14.96	85.04

۵-۲- وجود کیفیت فزآینده تجدید ارائه صورتهای مالی

فرضیه اول بیان می دارد: تجدید ارائه صورتهای مالی دارای کیفیت فزآینده می باشد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول به شرح زیر جدول ۴ می باشد.

با توجه به این که مقدار احتمال، آماره F از ۰/۰۵ کوچکتر می باشد (۰/۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کلی مدل تأیید می شود. با توجه به نتایج آزمون فرضیه ی اول که در جدول (۴) ارائه شده است، سطح معناداری آماره اف

بر آورد اریب پارامترها بگذارد و لازم است محقق پس از شناسایی آن ها در جهت حذف آن ها تصمیم گیری نماید.

2-SPSS

داده های پرت (outliers) مشاهداتی هستند که در فاصله دورتری از سایر داده ها قرار گرفته و مقادیر آن ها نسبت به مقادیر دیگر در بین مجموعه داده ها بزرگتر یا کوچک تر است. داده های پرت می تواند بر تحلیل های آماری اثرات نامطلوبی از قبیل افزایش واریانس خطا، کاهش توان آزمون، بر هم زدن توزیع نرمال داده ها و

درصد تبیین کنندگی متغیر وابسته توسط متوسط مستقل و کنترلی می باشد همانگونه که در جدول فوق نشان داده شد ضریب تعیین این معادله برابر با ۰.۳۰۹ میباشد بدین معنی که ۳۰.۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای کنترلی و مستقل تبیین می شود. همچنین با توجه به اینکه میزان عامل تورم واریانس کمتر از ۱۰ می باشد لذا می توان بیان داشت که در تحقیق حاضر مشکل همخطی وجود ندارد. با توجه به نتایج حاصل و سطح معنی داری عوامل می توان گفت تجدید ارائه صورتهای مالی دارای کیفیت فزاینده می باشد.

لیمر(۰/۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده، بنابراین روش داده های پانلی نسبت به روش داده های پولد ارجحیت دارد. همچنین با توجه به اینکه سطح معناداری آماره هاسمن(۰/۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده، بنابراین روش رگرسیون با اثرات ثابت نسبت به روش رگرسیون با اثرات تصادفی ارجحیت دارد. همچنین با توجه به اینکه سطح معناداری آماره وایت، ۰/۰۰۰ بوده، این موضوع بیانگر این است که رگرسیون دارای ناهمسانی واریانس نمی باشد. از طرفی دیگر ضریب تعیین در رگرسیون نشان دهنده

جدول (۴) نتایج آزمون فرضیه اول

متغیر وابسته: تجدید ارائه صورتهای مالی					
همخطی	Prob.	خطای استاندارد	آماره	ضرایب	نام متغیر
NA	0.000	6.502	0.008	0.058	مقدار ثابت
1.226	0.000	-17.49	0.045	-0.792	تغییرات در دارایی های جاری
1.126	0.000	9.210	0.036	0.336	تغییرات در دارایی های بلند مدت
1.012	0.819	-0.228	0.001	-3.14	تغییرات در فروش
1.013	0.129	-1.516	0.001	-0.001	تغییر در ماشین آلات و تجهیزات
1.269	0.000	9.135	0.051	0.471	اقلام تعهدی اختیاری
1.564			Durbin-Watson		دوربین واتسن
0.337			R-squared		ضریب تعیین
0.333			Adjusted R-squared		ضریب تعیین تعدیل شده
Prob. 0/0000			76.439		آماره F
Prob. 0/0000			5.704		ناهمسانی واریانس
Prob. 0/0000			204.838		آماره هاسمن
Prob. 0/0000			3.244		آماره اف لیمر

دارای ناهمسانی واریانس می باشد. که پس از رفع ناهمسانی مدل دوباره تخمین زده می شود. از طرفی دیگر ضریب تعیین در رگرسیون نشان دهنده درصد تبیین کنندگی متغیر وابسته توسط متوسط مستقل و کنترلی می باشد همانگونه که در جدول فوق نشان داده شد ضریب تعیین این معادله برابر با 28.5 می باشد بدین معنی که 28.5 درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای کنترلی و مستقل تبیین می شود. سطح معناداری کمیته حسابرسی و استقلال کمیته حسابرسی و تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی (متغیر مستقل) کمتر از ۵ درصد می باشد، بنابراین میتوان گفت کمیته حسابرسی و استقلال کمیته حسابرسی و تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی تاثیرگذار می باشد. اما تخصص مالی رئیس کمیته حسابرسی تاثیر بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی ندارد.

۳-۵- تاثیر کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی

فرضیه دوم بیان می دارد: کمیته حسابرسی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی تاثیرگذار می باشد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم به شرح زیر جدول زیر می باشد: با توجه به این که مقدار احتمال، آماره F از ۰/۰۵ کوچکتر می باشد (۰/۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کلی مدل تایید می شود. همچنین سطح معناداری آماره اف لیمر(۰/۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده، بنابراین روش داده های پانلی نسبت به روش داده های پولد ارجحیت دارد. همچنین سطح معناداری آماره هاسمن(۰/۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده، بنابراین روش رگرسیون با اثرات ثابت نسبت به روش رگرسیون با اثرات تصادفی ارجحیت دارد. با توجه به اینکه سطح معناداری آماره وایت، ۰/۰۰۰۰ بوده، این موضوع بیانگر این است که رگرسیون

جدول (۵) نتایج آزمون فرضیه دوم

متغیر وابسته: کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی					
همخطی	Prob.	آماره	خطای استاندارد	ضرایب	نام متغیر
NA	0.010	2.555	0.088	0.226	مقدار ثابت
1.340	0.000	3.333	0.011	0.038	کمیته حسابرسی
1.338	0.029	2.187	0.013	0.028	استقلال کمیته حسابرسی
1.997	0.033	2.125	0.011	0.024	تخصص مالی اعضا کمیته حسابرسی
2.078	0.888	0.140	0.033	0.004	تخصص مالی رئیس کمیته حسابرسی
1.079	0.092	1.687	0.029	0.050	اهرم مالی
1.089	0.000	9.360	0.051	0.482	بازده داراییها
1.158	0.894	-0.133	0.018	-0.002	سن شرکت
1.924	0.000	6.083	0.002	0.014	نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام
2.011	0.004	2.836	0.019	0.056	زیان ده بودن شرکت
1.508		Durbin-Watson stat		دوربین واتسن	
0.285		R-squared		ضریب تعیین	
0.276		Adjusted R-squared		ضریب تعیین تعدیل شده	
Prob. 0/0000		32.92		آماره F	
Prob. 0/0000		6.745		ناهمسانی واریانس	
Prob. 0/0000		56.046		آماره هاسمن	
Prob. 0/0000		1.797		آماره اف لیمر	

رگرسیون نشان دهنده درصد تبیین کنندگی متغیر وابسته توسط متوسط مستقل و کنترلی می باشد همانگونه که در جدول فوق نشان داده شد ضریب تعیین این معادله برابر با 26.6 می باشد بدین معنی 26.6 درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای کنترلی و مستقل تبیین می شود. همچنین با توجه به اینکه میزان عامل تورم واریانس کمتر از ۱۰ می باشد لذا می توان بیان داشت که در تحقیق حاضر مشکل همخطی وجود ندارد. همچنین چون سطح عدم تقارن اطلاعاتی (متغیر مستقل) کمتر از ۵ درصد می باشد، بنابراین میتوان گفت عدم تقارن اطلاعاتی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی تاثیرگذار می باشد.

۴-۵- تاثیر عدم تقارن اطلاعاتی بر کیفیت فزاینده

تجدید ارائه صورتهای مالی

فرضیه سوم بیان می دارد: عدم تقارن اطلاعاتی بر کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی تاثیرگذار می باشد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه سوم به شرح زیر جدول زیر می باشد.

در بررسی معنی دار بودن کلی مدل، با توجه به این که مقدار احتمال، آماره F از ۰/۰۵ کوچکتر می باشد (۰/۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کلی مدل تایید می شود. با توجه به نتایج آزمون فرضیه ی ۳ که در جدول (۶) ارائه شده است، سطح معناداری آماره اف لیمر (۰/۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده، بنابراین روش داده های پانلی نسبت به روش داده های پولد ارجحیت دارد. همچنین با توجه به اینکه سطح معناداری آماره هاسمن (۰/۰۰۰۰) کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده، بنابراین روش رگرسیون با اثرات ثابت نسبت به روش رگرسیون با اثرات تصادفی ارجحیت دارد. همچنین با توجه به اینکه سطح معناداری آماره وایت، ۰/000 بوده، این موضوع بیانگر این است که رگرسیون دارای ناهمسانی واریانس می باشد. که پس از رفع ناهمسانی مدل دوباره تخمین زده می شود. از طرفی دیگر ضریب تعیین در

جدول ۶ نتایج آزمون فرضیه سوم

متغیر وابسته: کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی					
نام متغیر	ضرایب	خطای استاندارد	آماره	سطح معنی داری	همخطی
مقدار ثابت	-0.191	0.096	-1.992	0.0467	NA
عدم تقارن اطلاعاتی	-0.006	0.002	-2.313	0.0209	1.055
اندازه شرکت	-0.000	0.003	-0.083	0.9331	1.042
اهرم مالی	0.062	0.029	2.107	0.0354	1.981
رشد داراییها	0.499	0.051	9.783	0.0000	2.079
سن شرکت	0.002	0.018	0.121	0.9032	1.080
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام	0.014	0.002	5.951	0.0000	1.091
زیان ده بودن شرکت	0.060	0.019	3.177	0.0015	1.159
دوربین واتسن	Durbin-Watson stat		1.725		
ضریب تعیین	R-squared		0.274		
ضریب تعیین تعدیل شده	Adjusted R-squared		0.267		
آماره F	40.44		Prob. 0/0000		
ناهمسانی واریانس	4.715		Prob. 0/0000		
آماره هاسمن	79.411		Prob. 0/0000		
آماره اف لیمر	2.046		Prob. 0/0000		

۶- نتیجه گیری و بحث

در تحقیق حاضر با ارائه مدلی جهت اندازه گیری کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی و بررسی نقش تعدیل کنندگی کمیته حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی پرداخته شد نتایج حاصل نشان داد که در بورس اوراق بهادار تهران تجدید ارائه صورتهای مالی دارای کیفیت فزاینده می باشد و باعث کاهش اقلام تعهدی می گردد. و لذا می توان بیان داشت که شرکتهایی که دارای تجدید ارائه صورتهای مالی می باشند این گونه صورتهای مالی قابل اتکاتر و با کیفیت تر به نظر می رسد. از طرفی دیگر نتایج حاصل نشان می دهد که ویژگی های کمیته حسابرسی بر میزان کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی تاثیر مثبت و معنی داری دارد. و نقش عمده در تضمین کیفیت تجدید ارائه صورتهای مالی دارا می باشد. همچنین دیگر یافته های تحقیق نشان داد که شرکتهایی که دارای عدم تقارن اطلاعات بالایی می باشند دارای کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی کمتری می باشند. دلیل این امر می تواند ذکر این نکته باشد که مدیران همواره از سقوط قیمت سهام واهمه دارند و در شرکتهایی که عدم تقارن بالا وجود دارد احتمال دارد در صورت افشای تمامی اطلاعات، قیمت سهام با سقوط روبرو شود و شرکت در بحران عمده گرفتار شود، لذا برای اجتناب از این رویداد در تجدید ارائه صورتهای مالی نیز از ارائه تمامی اطلاعات خود داری می کنند. نتایج حاصل از تحقیق

با یافته های موسوی و همکاران (۱۳۹۴) و عبدالله و همکاران (۲۰۱۰) و آگروال و همکاران (۲۰۱۱) مطابقت دارد. به طور کلی، پیشنهاد میشود که سرمایه گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده کنندگان صورتهای مالی با دقت، اعلان ارائه ی مجدد را تجزیه و تحلیل نموده و کیفیت فزاینده ارائه ی مجدد صورتهای مالی را تفسیر نمایند. و همچنین با توجه به نتایج تحقیق و وجود رابطه ی مثبت بین تجدید ارائه و کمیته حسابرسی، پیشنهاد میشود که اگر کمیته حسابرسی قوی تر شود، تجدید ارائه ی صورتهای مالی با کیفیت تر خواهد شد. در این راستا کیفیت صورتهای مالی و اعتماد سرمایه گذاران نسبت به صورتهای مالی نیز افزایش می یابد و با این کار می توان اثرات منفی تجدید ارائه صورتهای مالی را در بازار کاهش داد. از طرفی دیگر میزان بالای عدم تقارن اطلاعات در بازار باعث کاهش کیفیت تجدید ارائه صورتهای مالی می گردد لذا پیشنهاد می گردد در برآورد کیفیت تجدید ارائه صورتهای مالی عدم تقارن اطلاعاتی موجود به عنوان عامل تعیین کننده در نظر گرفته شود. بنابراین ارائه پیشنهادهای ذیل به پژوهشگران بالقوه مفید به نظر می رسد:

بررسی معانی ذهنی سرمایه گذاران نسبت به کیفیت فزاینده تجدید ارائه صورتهای مالی، تا نشان داده شود آیا سرمایه

حسابرسی بر تجدید ارائه صورت های مالی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، 4(16)، 27-34.

* قدیریان آرانی، محمد حسین، فتاحی نافچی، حسن. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر ویژگی های هیأت مدیره بر تجدید ارائه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهش های حسابداری مالی، 7(1)، 70.

* لاری دشت بیاض محمود، قائم مقامی کامران، کهرمی قاسم. بررسی عوامل مؤثر بر فرار مالیاتی در استان خراسان جنوبی با تأکید بر مؤلفه های فرهنگی. دو فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، ۱۳۹۵؛ ۱ (۱): ۱۶۴-۱۳۹.

* موسوی، سیدرضا، حسین جباری و عباس طالب بیدختی، (۱۳۹۴)، "حاکمیت شرکتی و تجدید ارائه صورت های مالی"، مجله پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۷، شماره ۲۵، صص ۹۷ - ۱۱۹.

- * Abbott, L. J., Parker, S., & Peters, G. F. (2004). Audit committee characteristics and restatements. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 23(1): 69-87.
- * Abdullah, S.N., Mohamad Yusof and Mohamad Nor, (2010), "Financial Restatements and Corporate Governance among Malaysian Listed Companies", *Managerial Auditing Journal*, Vol. 25, PP. 526-552.
- * Agrawal, A. and Chadha, (2005), "Corporate Governance and Accounting Scandals", *Journal of Law & Economics*, Vol. 48, PP. 371-406.
- * Akhigbe, A. and Madura, J. (2008) "Industry signals relayed by corporate earnings restatements", *The Financial Review*, 43(4), pp. 569-589.
- * Almer, E. D., Gramling, A. A., and Kaplan, S. E. (2008). "Impact of Post Restatement Actions Taken by a Firm on Non-professional Investors_ Credibility Perceptions", *Journal of Business Ethics*, Vol. 80, PP. 61-76.
- * Anderson, K. L. and Yohn, T. L. (2002) The effect of 10-K restatements on firm value, information asymmetries, and investors' reliance on earnings. September 2002. Working Paper. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=332380>.
- * Anderson, K. L., & Yohn, T. L. (2002). The effect of 10-K restatements on firm value, information asymmetries, and investors' reliance on earnings. Working Paper. Georgetown University.
- * Arthaud-Day, M. L., Certo, S. T., Dalton, C. M. and Dalton, D. R. (2006) "A changing of the guard: Executive and director turnover following corporate financial restatements", *Academy of Management Journal*, 49(6), 1119-1136
- * Bhattacharya, N. , Desai, H. , Venkataraman, K. (2009). "Earnings Quality and Information Asymmetry". Available at URL: <http://www.ssrn.com>.
- * Buckley, P. J., Elia, S. and Kafouros, M. (2014) "Acquisitions by emerging market multinationals: Implications for firm performance", *Journal of World Business*, 49(4), pp. 611-632

گذاران نسبت به کیفیت فزاینده تجدید ارائه رفتار عقلایی دارند یا نه؟ که این کار می تواند مبانی نظری تحقیق را بسط دهد.

فهرست منابع

- * آقای محمدعلی، زلّقی حسن، اعتمادی حسین، انواری رستمی علی اصغر. تاثیر تجدید ارائه صورت های مالی بر کیفیت اقلام تعهدی. پژوهش های تجربی حسابداری. ۱۳۹۲. 26;2(7):119-147.
- * اخگر محمد امید، ده ده جانی راضیه (۱۳۹۴) "رابطه بین تجدید ارائه صورتهای مالی و عدم تقارن اطلاعاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه حسابداری مالی. ۱۳۹۴؛ ۷ (۲۸): ۷۹-۱۰۴.
- * بولو، قاسم؛ حساس یگانه، یحیی و مؤمنی، سهیل (۱۳۹۱) تأثیر تجدید ارائه صورتهای مالی بر مدیریت سود و پایداری سود، پایان نامه کارشناسی ارشد، مؤسسه عالی بانکداری ایران.
- * ساعی محمدجواد، باقرپورولاشانی محمدعلی، موسوی بایگی سیدناصر. بررسی فراوانی و اهمیت تجدید ارائه صورت های مالی. پژوهش های حسابداری مالی. ۱۳۹۲. 5(1 (15)):67-86. Available from:
- * رحمانی، علی، نجف تومرایی، المیرا. (۱۳۹۰). تجدید ارائه صورت های مالی و ریسک اطلاعاتی. مطالعات تجربی حسابداری مالی، 9(34)، 33-54.
- * ثقفی، علی، امیری، مقصود و حسین کاظمی. (۱۳۹۰). مطالعه تجربی پیرامون محتوای اطلاعاتی سود متعاقب تجدید ارائه صورت های مالی. فصلنامه نظریه های نوین حسابداری، سال اول، شماره ۱، صص ۱-۲۲.
- * شریعت پناهی، سیدمجید. (۱۳۸۸). تاثیر ارائه صورت های مالی بر محتوای اطلاعاتی سود. مطالعات تجربی حسابداری مالی، 7(26)، 1-36. doi: 10.22054/qjma.2009.6930
- * رضازاده، جواد و عبدی، مصطفی و کاظمی علوم، مهدی، ۱۳۹۶، ویژگی های کمیته حسابرسی و تجدید ارائه صورت های مالی، <https://civilica.com/doc/1211739>
- * عبدی، مصطفی، کاظمی علوم، مهدی، رضائیان، هایده، نیری، هلیا. (۱۳۹۹). تنوع جنسیتی و احتمال تجدید ارائه صورت های مالی: آزمون نظریه پویایی گروه دانش حسابداری مالی. doi: 145-166. 7(3), 10.30479/jfak.2020.12241.2602
- * کوکبی، صدریه، کردلویی، حمید رضا، میرایی، وحیدرضا. (۱۳۹۳). تاثیر کارایی عملکرد حسابرسی داخلی و کمیته

- * King, D.B. (2007). *The Spiritual Intelligence Project*. Trent University, Canada. www.Dbking.org/spiritual-intelligence.
- * Kline, R. B. (2002) *Principles and practice of structural equation modeling*. 3rd edn. Guilford Publications
- * Kravet, T. and Shevlin, T. (۲۰۱۰) "Accounting restatements and information risk". *Review of Accounting Studies* ۱۵ (۲), ۲۶۴-۲۹۴.
- * Kusandi, Y., Leong, K.S., Themin, S. and Wang, J. (2016), "Audit committees and financial reporting quality in Singapore", *Journal of Business Ethics*, Vol. 139 No. 1, pp. 197-214.
- * Lerner, J. S., & Keltner, D. (2000). Beyond valence: Toward a model of emotion-specific influences on judgement and choice. *Cognition & emotion*, 14(4), 473-493.
- * Liao, C.H. and Hsu, A.W.H. (2013), "Common membership and effective corporate governance: evidence from audit and compensation committees", *Corporate Governance: An International Review*, Vol. 21, pp. 79-92.
- * Luo, J.-H., Wan, D.-F., Cai, D. and Liu, H. (2013) "Multiple large shareholder structure and governance: The role of shareholder numbers, contest for control, and formal institutions in Chinese family firms", *Management and Organization Review*, 9(2), 265-294.
- * Mao, Yazhi. (2018). *Financial Restatement Research Literature Review*. *Modern Economy*, 9, 2092-2103.
- * Mehdi Safari Gerayli & Yasser Rezaei Pitenoei & Ahmad Abdollahi,)2021("Do audit committee characteristics improve financial reporting quality in emerging markets? Evidence from Iran," *Asian Review of Accounting*, Emerald Group Publishing, vol. 29(2), pages 251-267, March.
- * Nguyen, D, Puri, T. N. (2014). Information asymmetry and accounting restatement: NYSE-AMEX and NASDAQ evidence. *Review of Quantitative Finance and Accounting* 43: 211-244
- * Palmrose Z. V., V. J. Richardson, and S. Scholz. (2004). Determinants of market reactions to restatement announcements. *Journal of Accounting & Economics* 37 (1): 59-89.
- * Palmrose, Z. V., Richardson, V., & Scholz, S. (2004). Determinants of market reactions to restatement announcements. *Journal of Accounting and Economics*, 37, 59-89.
- * Panayiotis tahinakis michalis samarinas (2016)" the incremental information content of audit opinion" *Journal of Applied Accounting Research*, Vol. 17 Iss 2 pp.
- * Pertami, Yuli Surya Fauzia. (2016). Pengaruh Restatement Laporan Keuangan terhadap Abnormal Return. *Sistem Infomasi, Keuangan, Auditing, dan Perpajakan*, 1 (1), 29-35. Doi : ۱۰.۳۲۸۹۷/jsikap.v1i1.44
- * Qasem , Ameen ; Aripin, Norhani ; wan hussin, wan nordin(2020) *Financial Restatements and Sell-Side Analysts' Stock Recommendations: Evidence from Malaysia* Forthcoming in *International Journal of*
- * Dechow, P. and Dichev, I. (2002). "The quality of accruals and earnings: the role of accrual estimation errors". *The Accounting Review*, 77; 35-59.
- * Dechow, P.M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1996). Causes and consequences of earnings manipulations: An analysis of firms subject to enforcement actions by the SEC. *Contemporary Accounting Research*, 13(1):
- * Dhaliwal, D., Naiker, V. and Navissi, F. (2010), "The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees", *Contemporary Accounting Research*, Vol. 27 No. 3, pp. 787-827.
- * Dowling, Katharina; Guhl, Daniel ; Klapper, Daniel ; Spann, Martin (2019). Behavioral biases in marketing, *Journal of the Academy of Marketing Science* volume 48, pages449-477(2020).
- * Fama, E., & French, K. (۱۹۹۳). "Common risk factors in the returns on stocks and bonds". *Journal of Financial Economics*, ۳۳, ۳-۵۶.
- * Files, R., E. P. Swanson, and S. Tse. (2009). Stealth disclosure of accounting restatements. *The Accounting Review* 84 (5): 1495-1521.
- * Francis, J.R., Michas, P.N., & Yu, M.D. (2013). Office size of big 4 auditors and client restatements. *Contemporary Accounting Research*, 30(4): 1626-1661.
- * Gao, Z., Ren, H., & Zhang, B. (2016). Googling investor sentiment around the world. http://www.cuhk.edu.hk/fin/event/symposium/SEFM_2016_paper_58.pdf. (Accessed 3 March 2017).
- * García Petit _Juan Jose, Vaquero Lafuente, Esther, Ru'a Vieites, Antonio(2019). How information technologies shape investor sentiment: A web-based investor sentiment index. *Borsa _Istanbul Review* : <http://www.elsevier.com/journals/borsa-istanbul-review/2214-8450>
- * Gomulya, D. and Boeker, W. (2014) "How firms respond to financial restatement: CEO successors and external reactions", *Academy of Management Journal*, 57(6), pp. 1759- 1785.
- * Griffin, Paul A., A League (2002), "Financial Analysts' Responses to Restatements and Corrective Disclosures", Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=326581> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.326581>.
- * Hinze, A. and Sump, F. (2019) "Corporate social responsibility and financial analysts: A review of the literature", *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 10(1), pp. 183-207.
- * Hribar, P. and Jenkins, N. T. (2004) "The effect of accounting restatements on earnings revisions and the estimated cost of capital", *Review of Accounting Studies*, 9(2-3), pp. 337-356.
- * Hua-Wei Solomon Huang Dr. , Zhi-Yuan Andy Feng Dr. Angie Abdel Zaher Dr. (2019). , *Fair Value and Economic Consequences of Financial Restatements*, *Finance Research Letters* (2019).
- * Kaplan, H. I., & Sadock. B. J. (1982). *Synopsis Psychiatry, Behavioral Science/ Clinic Psychiatry* (9th ed.) Baltimor: Williams & Wilkins. 685-699.

- Managerial Finance, International Journal of Managerial Finance February 2020 .
- * Richardson, S., Tuna, I., & Wu, M. (2002). Predicting earnings management: The case of earnings restatements. Working Paper. University of Pennsylvania.
  - * Sambuaga, E. A., Chen, C., Fransiska, K., & Yovanka, J. (2021). Financial Restatement Period: Internal and External Auditing Mechanism. The Indonesian Journal of Accounting Research, 24(01). doi:10.33312/ijar.519
  - * Wan Masliza Wan Mohammad, Shaista Wasiuzzaman, Seyed Shahriar Morsali & Rapiah Mohd Zaini (2018) The Effect of Audit Committee Characteristics on Financial Restatements in Malaysia, Journal of Asia-Pacific Business, 19:1, 4-22, DOI: 10.1080/10599231.2018.1419043
  - * Wilson, W. M. (2008). An empirical analysis of the decline in the information content of earnings following restatements. The Accounting Review, 83, 519-548.
  - * Zhizhong, H., Juan, Z., Yanzhi, S., & Wenli, X. (2011). Does Corporate Governance Affect Restatement of Financial Reporting? Evidence from China. Nankai Business Review International, 2, 289-302. doi: 10.1108/20408741111155307.

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 13/ No. 51/ Autumn 2024

Restatements increasing quality and the role of the audit committee and information asymmetry

Abolfazl Farshad Shadbad

Ph.D. Student of Accounting, Bonab Islamic Azad University
farshad6171@gmail.com

Asgar Pakmaram

Associate Prof., Faculty of Literature and Humanities, Islamic Azad University Bonab Branch, Bonab, Iran.
pakmaram@bonabiau.ac.ir

Jamal Bahri Sales

Assistant Professor, Department of Accounting, Ourmie Islamic Azad University
bahrisls.j@gmail.com

Rasool Abdi

Assistant Professor, Department of Accounting, Bonab Islamic Azad University
abdi_rasool@yahoo.com

Abstract

Restatement on the capital market contains important information for investors and capital market actors, but contrary to how Restatement reflects a failure in the past, it can contain useful information about the firms that will improve the financial statements quality. existence or absence of quality of financial statements is one of the topics that have been overlooked in current research, so in this study, a model to measure the increasing quality of restatement by the emphasizes the role of the audit committee characteristics and information asymmetry Will be provided .The sample of the present study consists of 108 firms from 2012 and 2018. The results showed that audit committee characteristics (the existence or absence of the audit committee, the independence of the audit committee, and the financial expertise of members of the audit committee) has a positive effect on the restatement. And also, information asymmetry has a significant effect on the quality of restatement.

Keywords: restatement, audit committee financial expertise of members, audit committee, information asymmetry.

